

Uredništvo
in upravnštvo:
Kolodvorske
ulice št. 15.

Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Sestopna peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnštvo:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

Štev. 66.

V Ljubljani v soboto, 17. maja 1884.

Tečaj I.

Iz državnega zbora.

Nekako sram nas je bilo, ko smo čitali poročilo o zadnji seji državnega zbora. Na dnevnem redu bilo je šesto poglavje obrtnega reda, in naravnost rečemo, da se avstrijski parlament še ni pečal z važnejšim predlogom, odkar se je z nova oživelo ustavno življenje v našem cesarstvu. Ves svetovni položaj pridiguje z žarno zgovornostjo neobhodno potrebne družbene premembe; določbe, kakor jih predlaga obrtni odsek, so vsedlina ob enem in pričetek socialne reforme v naši državi — in poslanci? Levica sicer, morda oziraje se na važnost predmeta, je nehala kujati se v varnem zavetju klubinega zakotja, in predsednik z večino vred sprejeli so levičnjake s toliko vljudnostjo, da se v nekaterih liberalno-nemških časnikih čitajo po vsem napačna tolmačenja te dvorljivosti — toda kmalu se je izpraznila dvorana in razpravljalo se je pred na pol praznimi klopmi! In kaj še le poslanci, ki so se oglašili k besedi! Pričakovali smo, da bodo najboljši govorniki, pravi Ajanti našega parlamentarizma prijeli besede; zlasti z leve se je bilo tega nadejati, sedaj ko se ji ponuja tako lepa prilika, enkrat dejanjsko dokazati svoje svobodomselne nazore, potolažiti one volilne kroge, ki se še dalje menj zanašajo na „liberalizem“ svojih zastopnikov, ter osramotiti predrznež, ki očitno razglašajo, da je liberalna doktrina ozko zvezana s samovlado plutokracije. Ne dá se zanikati, da se nabajajo med opozicijo možje, katerim so razmere po tovarnah in delavsko pravo drugih držav dobro znane, bodi-si praktično, bodi-si v teoretičnem oziru. Tako je na pr. Ernest pl. Plener uže l. 1871. spisal znamenito knjigo o angleškem zakonodajstvu za tovarne (*Die Fabrikgesetzgebung in England*), in njegovo delo je na dobrem glasu med strokovnjaki. Ali vsaj ona trojica, katero je združena levica prvi dan poslala na parlamentno terišče, bila je pravi — govorniški drobiž! Dolgočasni prof. Sax, v svojih pojmovih malo jasni tovarnar Pacher in dunajski kotlar Löblich, nekaj pravi tipus doslednega „demokrata“ dunajskih predmestij,

sedaj zaveznik ogerskih živinskih mešetarjev in pokrovitelj domoljubnih dunajskih mesarjev — to je bila ona trias, kateri sta obe stranki naši zbornici radovoljno prepustili govorniško areno!

In za Boga, kako malo so povedali ti gospodje! Pazljivo smo čitali njih govore, iskali smo idej v obupnem navalu plitvih tirad, kakor berač pobera cinke z vodene juhe, a zamán je bil naš trud in tesno je nam prihajalo, kakor potniku, kateri v opoludanski vročini prebrede jednoličnost peščene pustine, dolgočasno raván brez svežega zelenja, brez senčnatega drevja!

Od te svoje sodbe ne moremo niti za pičico odnehati kljub navdušenim hvali, s katero opeva „N. fr. Pr.“ modrost praškega profesorja, in njegov govor, za kojega je izumila *epitheton ornans*: „*vornehm durchgeistigte Rede*.“ Stvarnega ni povedal čisto nič; zastonj se je v potu svojega obraza trudil, oprati liberalizem vseh peg in madežev ter naglašati etično podlogo njegovo. Radi priznavamo, da je liberalizem rešil zgodovinsko svojo nalogo, zdobivši okove stanovskega družbenega reda, toda kar je postavil na njeno mesto, neomejeni individualizem in kot naravno posledico absolutno nadvlado kapitalistov v političnem in gospodarstvenem oziru, ni niti za en las boljše nego one neznosne razmere, proti katerim so se bojevali naši predniki pod liberalizma znamenitimi zastavami. Sicer je bil „*der langen Rede kurzer Sinn*.“ da bodo levičarji ugovarjali obrtnega odseka nasvetom gledé 11urne delavske dobe, in skromni govornik je v svoji ljubeznjivi ponižnosti uže danes prorokoval prestrašeni desnici, da ne bode smela ugovarjati neizogibnim nasvetom naše leve. Morda bode pa vendar kedo z desnice toliko drzovit!

Poslanec Pacher v obče ni pobijal nasvetov odsekove večine, le številke, s katerimi skuša označiti vpliv novih določeb na razvoj naše obrtnosti, ne vidijo se nam utemeljene, in njegova polemika proti konservativnemu pisatelju in narodnemu ekonomu Vogelsangu bila je na vsak način brezmerna in malo dostojna. Vendar je konečno priznaval, da je obrtna postava vsled zmernega in razumnega

postopanja avtonomistične večine obrtnega odseka zadobila tako lice, da so odstranjene vse nevarnosti za avstrijsko obrtnost ter da je s to postavo storjen odločen napredek v našem zakonodajstvu.

Potem se je oglašil posl. Löblich. Kar je povedal vrli nekdanji „demokrat“, spomina nas tako živo na klasične izreke dunajskega „Bezirksbergerja“, da nam čitatelji sigurno ne zamerijo, ako s plašcem krščanskega vsmiljenja pokrijemo njegove grehe proti sv. Duhu. Po tem govoru bil je skrajni čas, da se je seja sklenila. Danes se nadaljuje, oglašili se bodo tudi govorniki z desnice, med njimi v prvi vrsti Poljak profesor Bilinski, kateri je na dobrem glasu kot odlični izvedenec v narodno-gospodarstvenem oziru.

Kranjsko ljudsko šolstvo.

III.

Z ozirom na šolsko obiskovanje moremo kranjsko ljudsko šolstvo uvrstiti na srednjo stopinjo, namreč gledé na šolstvo v drugih deželah. Nemške in češke dežele imajo v tej in drugih zadevah boljše šolstvo, dočim so Dalmacija, Bukovina, Galicija na slabšem. Kako pa je stanje našega šolstva v didaktično-pedagogičnem oziru? Kako se glasé v tej zadevi uradna poročila? Ali dosežajo naše šole učni smoter, ki je predpisan po učnih načrtih? Splošen odgovor na to vprašanje se vjema s šolskim obiskovanjem, od katerega je odvisno pač napredovanje didaktično-pedagogično. Ako smemo šolsko obiskovanje dobro ali vsaj srednje-dobro imenovati, potem smemo tudi rezultate poučevanja in odgojevanja za srednje-dobro proglašati. Ako bi šolske nadzornike povpraševali, rekli bi nam, da je kacic 70 razredov prav dobrih, 250 razredov dobrih, 50 razredov srednjih in 20 razredov slabih. Iz tega razvidimo, da se učni smoter le na malo šolah po polnem doseže. Kaj je temu vzrok? Učni načrti v obče veliko zahtevajo, zlasti za one šole, kjer se mora učiti še drugi deželni jezik. Nekaj predmetov pa ni bilo mo-

Listek.

Dunajska pisma.

Često slišim bridke tožbe, da se naš kmet tako malo zaveda, da se tako malomarno sam poganja za svoje narodne pravice. „*Viligantibus iura*“; kaj nam pomaga, da se nam ponuja ravnopravnost, če pa ne stegnemo roke po njej! — Da Slovani sploh nimamo tako krepkega narodnega čuta, kakor ga imajo n. pr. zlasti Francozi in Madjari, to je istina, katero najbolj pozna in čuti Slovan, ki biva več časa na Dunaji. Kar vidi tu, kako ravnajo s tem svetim čutom naši tako brojeviti severni bratje na Dunaji, res ni, da bi ga navdajalo z veseljem in narodnim ponosom. O tem bi se dalo pisati krepko, a žalostno „dunajsko pismo“; toda za sedaj vsaj: „z gobo čez!“ Meni se zdi, da se ravno našemu kmetu po krivici očita narodna mlačnost in malomarnost. Jaz pravim, da je naše prosto ljud-

stvo ravno na to stran vse hvale vredno. Kako bi ga bil vesel, kako bi se ponašal z njim, ko bi bila tá največja napaka njegova! Vzorno ljudstvo bi bilo naše slovensko ljudstvo, kakoršnega razen njega solnce ne vidi na vsem svojem potu. Ne samo dovolj, čez svojo moč in dolžnost storil je naš kmet do sedaj za narodno idejo. Hvaležni mu bodimo, in — ne zahtevajmo preveč od njega. Pomislimo, da so idealne stvari, za katere hočemo da naj se navdušuje in žrtvuje. Idealen pa je sploh težko kateri stan tako malo, kakor kmetski. Ti, narodnjak, ki tako krepko poudarjaš povsod narodni čut, ki tako strogo zahtevaš od vsakega, tudi od kmeta, da mu bodi narodnost nad vse na svetu, ko bi préd te stopil kmet, pošten narodnjak, ter rekel ti v vsej svoji skromnosti, a tudi z vso svojo odločnostjo: „Gospod, storil sem, kar ste zahtevali od mene. Zaveden Slovenec sem bil vselej in povsod. Različnih časnikov slovenskih so polne moje police; podpisal sem vse narodne peticije, vse zaupnice in nezaupnice, kakor je bilo treba;

vlagal sem slovenske vloge in zahteval rešitve v domačem jeziku; volil sem narodne poslance in vpil sem navdušeno: živio in slava! ter na vse kriplje zabavljal „nemčurjem.“ Jaz nisem kriv, če nimamo slovenskega vseučilišča, če ni „narodni dom“ najlepše in najoblastnejše poslopje v beli Ljubljani. Zdaj pa vas vprašam, gospod, mož narodni, kaj imam od vsega tega? Gospodarstvo moje gre rakovo pot, česar sem morebiti tudi sam nekoliko kriv. Če danes ali jutri ne bodem več zmogel davkov, prodadó mi naposled dom; in edina tolažba moja bode tedaj, da se je vse to vršilo v slovenskem jeziku! Kdor bi bil sodil po vaših besedah, misliti bi bil moral, da nam pride zlati vek takoj, ko bode obveljala slovenščina po šolah in uradih. Zdaj pa vidite pač sami, da nam je še daleč do tiste objubljene dežele, dasi smo že vendar toliko dosegli. Meni se zdi, gospod, da tukaj vendar ni vse kakor bi imelo biti.“

Ako bi, pravim, kmet tako govoril s kakim odličnim državnikom ali časnikarjem slo-

goče niti učiti. Malo šol je n. pr., v katerih se telovadba uči; manjka telovadnic, telovadišč in telovadnega orodja; kar more učitelj v telovadbi storiti v prenapolnjeni šoli v klopeh, to je jako neznatno. Sicer se nahaja nekaj starejših učiteljev, ki se telovadbe nikdar učili niso.

Pa kaj razpravljam najprvo o zadnjem predmetu ljudske šole, ki se sme pri deklicah vsled postave z dné 2. maja 1883 še celó opustiti, ako ga stariši ne zahtevajo! Primernejše je govoriti o glavnih predmetih ljudske šole: o čitanji, pisanji in računjanji, ki so bili in so še poleg veronauka bistveni in neobhodno potrebni del vsake šole. Posebno povoljni vspehi v tej trojici so lehko dokaz, da so učitelji in učenci storili svojo dolžnost. Ali kolikor poznam šolske razmere po Kranjskem, smemo v obče samo s čitanjem zadovoljni biti, in še to je v slabih šolah sevéda slabo. Rezultati v pisanji so po mnogih šolah kaj slabi, čemur pa niso zgolj učitelji krivi. Pravemu pisanju ali lepopsiji je odločeno po novih načrtih jako pičlo število ur na teden, ki ne zadostujejo, da bi se mogli otroci dovelj v pisanji urediti, zlasti v šolah, kjer sedé otroci kakor slanki natlačeni, morebiti še v slabih, neprilicnih klopéh. Učitelj ima v šoli komaj toliko časa, da otrokom črke razklada; vadi bi se morali pa otroci doma, drugače se v pisanji nikoli več ne izurijo, kakor toliko, da bodo samo svoje ime podpisati znali tudi še čez nekaj let po dokončanem šolanju. Vsi učitelji pa žalibog niso prosti teh predsodkov, da se kmetskim otrokom ne sme dajati domačih nalog, češ, doma otroci nimajo niti časa, niti pisalnega orodja. Čudno! Zakaj bi neki tudi kmetški otrok ne pisal doma na tablico?! Zakaj bi neki tudi kmetški učenec doma ne imel za jeden krajcar črnila in za jeden krajcar pisanko?!

Rezultati v računstvu morajo le tedaj povoljni biti, ako učitelj v šoli marljivo vadi največ ustno računanje, in ako doma učenci pridno pisмено računajo, in ako se učitelj drži prave metode, in sicer metode dr. Močnika, čegar izvrstne računice v nijedni šoli manjkati ne smejo, in brez katerih nobeden učenec biti ne sme. Pa ne, da bi bila šola zadovoljna uže s tem, da je vpeljana „Prva računica“ in morebiti tudi še „Druga računica“. Slaba taka šola! Dobro urejena šola bi morala imeti najmanj troje računice, in še le tista večrazredna stori v zadevi računstva skozi in skozi svojo dolžnost, ako na nji dobro premeljejo 1., 2., 3. in 4. računico. Ako ima katera četvorazrednica uvedeno tudi peto računico, ji je to gotovo na čast, pa tudi v korist, zlasti pri geometriji, katera se mora sedaj pri računskem delu v zvezi s številjenjem obravnavati. Tako pa se ne dela na mnogih šolah gledé tega važnega predmeta, marveč je veliko šol, kjer so učenci brez teh zlata vrednih in vendar silno cenih računic. Zato dvojim, da so vspehi pri tem predmetu

venskimi, vprašam, kaj bi mu pač tá odgovoril? Brž ko ne pametnega nič; založil bi mu menda kakega „kmetskega tepca“, ter zapodil ga, ali pa bi se sam oblastno obrnil od njega. Zato bi pa bolje vedel odgovoriti meni, ki ga tako hudomušno pritiskam. Obregnil bi se, kakor silno užaljen, nad menoj, češ, da meni politika pa zajcu boben, da govorim tako, ker ne poznam naših domačih razmér, da me je že do dobrega okužila nesrečna nemška omika, da me bodi sram, ker tako materialno mislim itd. In moj odgovor? Odgovor moj je nasmeh, katerega naj si tolmači, kakor kdo hoče. Ali zanimljivo je pa to res, da jaz sedaj nekako zagovarjam materialstvo — katero sem do sedaj vedno srdito pobijal, kakor sv. Jurij tistega zmaja, ki se mu tako strahovito zvija pod belim konjičem. Kaka izpremena, kaka nedoslednost! — Nič tega, gospóda! Vedno še kakor nekaj slóve gaslo moje! *Sursum corda*, kvišku srca! Pod tem paprom bodem se boril do zadnjega izdiha. Ko bi hotel, ne mogel bi drugače. Ali jaz pravim: Vsaka stvar ima svoje meje, in kdor preveč

po šolah naše ožje domovine po vsem povoljni, jaz bi si upal trditi, da le deloma zadostujejo.

V drugih predmetih, zlasti v realističnih naukih, utegnejo naši učitelji več storiti, in mislim, da se nekateri, zlasti mlajši učitelji, odlikujejo posebno v zemljepis, morebiti tudi v prirodopisu ter fiziki, in nekaterim so uže posebno priljubljeni nauki kemije. Slovnica slovenska je težak predmet, vendar njeno učenje olajšujejo vaje in naloge, ki se nahajajo kot dodatek pri slovenskih čitankah. Da je dolžnost ljudskega učitelja, da se pri vseh predmetih ozira tudi na kmetijstvo, zlasti pa, da to stori pri prirodopisu, to je umevno samo po sebi. Da večina tudi to stori, je verjetno, in da ima večina kranjskih šol svoje šolske vrte, je tudi istina. Da so pa ti vrta v mnogih krajih kaj majhni kosčki zemlje, v katerih se le nekoliko drevesec nahaja, je žalibog istina.

V zvezi z ljudskimi šolami je le malo kmetijskih težav. Pa učitelj ne more vsemu kos biti! Vsakdanjo šolo, ponavljavalno šolo imeti v redu, potem še kmetijski težaj, na dalje biti orgljavec v cerkvi, zapisnikar pri krajnem šolskem svétu in morebiti še pisar pri občini — to je skoro preveč za eno samo moč, ki ne živi v posebno ugodnih materialnih okoliščinah. Vendar moram reči, da naše šolstvo napreduje v naučnem in v versko-moralnem oziru. V poslednji točki, kar se tiče namreč dobre discipline in izreje, je menda v obče vse v lepem redu pri nas. Duhovniki pri nas precej radi, nekateri še celó z veseljem podpirajo učitelja, da otroci hodijo v šolo in da se versko-moralno odgojujejo. Zato pa pri nas ni čuti mnogih pritožeb na učitelje od strani duhovščine niti po uradnem potu, še manj pa prihajajo v javnost takove pritožbe, dočim drugod še sem ter tja klerikalen list zgrabi liberalnega učitelja, t. j. nagajiv duhovnik podreza muhastega učitelja kar javno v časopisu, in narobe.

Ako bode pri nas sedanje lepo soglasje med učiteljstvom in duhovščino tudi v bodoče trajalo, tedaj se smemo po pravici nadejati vedno večjega in večjega napredovanja naših šol v didaktično-pedagogičnem oziru. *L.*

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V državnem zboru nadaljevala se je včeraj debata o šestem poglavju obrtnega reda. V daljšem, večkrat s pohvalo in odobravanjem sprejetem govoru pojasnjeval je najprej trgovinski minister Pino stališče, koje zavzema vlada, ter priporočal, da se o predlogih od odbora nasvetovanih preide v špeciálno debato. Potem sta govorila še poslanca dr. Bilinski in Mauthner.

V poslednji seji železničnega pododbora v zadevi severne železnice sprejeta resolucija

doseza, ne doseže ničesar. Ne nakladajmo drugim bremen, katerih sami ne moremo ali pa nočemo nositi. Idealstva, požrtvovalnosti zahtevamo najprej od sebe, potem stoprav od drugih. Ali navadno ravná se nasprotno. Le prerad oznanja človek drugim post, sam pa se dobro redi in pase. Slovenci smo tudi v tem že došli druge narode, da imamo i mi svoje moče, kateri nam radi sami oskrbujejo naše narodne posle, ljudstvo pa jim bodi nekakov „kor“, ki naj vpije „živio“ ter plačuje iz svojega troške. Narobe je prav. Kdor je zares rodoljub, iz ljubezni, ali kakor smo prej rekli, iz vsmiljenja, od naroda, ne iz samopašja, on bode sam služil narodu, ne pa da bi narod njemu.

In kako služimo narodu? Ko pregledujem in preišljudem naše sedanje stanje, hoče se mi zdeti, ne da smo že vse dosegli, kar imamo želeti ali zahtevati pravico; ali naša narodnost zdi se mi za sedaj že dovolj utrjena in zagotovljena, tako da se nam ni bati zanjo, če hočemo pametni biti. Pametno pa ni, ne, pregrešno je, kar počenjajo sedaj neki na-

posl. dr. Tonklija — kakor „Pokrok“ poroča — slove tako-le: „C. kr. vlada se pozivlje, da začne nove dogovore z društvom severne železnice ter da železnico, za koju privilegij poteče dne 4. marcija 1886, v smislu paragrafa 10 tega privilegija na temelju gradjenih troškov odkupi ali pa naredi novo pogodbo, katera bode po polnem ugajala finančnim in narodno-gospodarstvenim interesom. Resultat teh dogovarjanj ima se v bodoči sesiji predložiti v odobrenje državnemu zboru. Ako pa ta dogovarjanja ne bi imela povoljnega vspeha, pozivlje se vlada, da v tem slučaju potrebne zakonske osnove o pravem času predloži posebno z ozirom na to, da v upravljanji imenovane železnice po izteku privilegija ne bode nerada.“

Kakor razni listi javljajo, bliža se dōba **deželnozbornskih zasedanj**. Dalmatinski deželni zbor, kateri je bil, kakor znano, lani nagloma razpuščen, sklican bo v 15. dan prihodnjega meseca. Najvažnejši predlogi, o katerih bode razpravljaj, so oni o reorganizaciji občinske uprave in ljudskih šol. Predsednikom imenovan bode najbrže državni poslanec Klaič.

Tuje dežele.

Nemški državni zbor sprejel je v tretjem branji zakonsko osnovo o razstrelivu ter se potem na tri tedne preložil.

V **italijanskih** vladnih krogih vlada popolno zadovoljstvo z rezultati dogovorov avstrijsko-italijanske komisije v Gorici. Tudi naši Primorci menda ne bodo ugovarjali odstranjenji vednega prepira s Čožoti.

V predvčeranjem ministerskem svetu **francoskem** zaključilo se je, da se ima predlog o reviziji ustave čim prej predložiti komori poslancev. Med ostalim bode se predlagalo, da se ima število volilnih mož ravnati po broji prebivalstva občin; da v prihodnje senatorji ne bodo več neodstavljeni in da se v slučaju difference o proračunu in drugih finančnih vprašanjih med komoro in senatom dvakratno glasovanje komore poslancev ima smatrati odločilnim. Mirovna pogodba, sklopljena v Tientsinu med pooblaščenci francoske in kitajske vlade, je definitivno potrjena.

Nesporazumljenje, nastalo med Francosko in cesarstvom Maroko, poravnano je vsled dogovorov se sedaj v Parizu bivajočim ministrom marokanskim.

V **Bolgariji** vršile se bodo volitve za narodno sobranje precej, ko se vrne knez Aleksander s svojega potovanja.

V severni **Albaniji** postaja zopet živahno. Iz Skadra poslali so vojakov, da mirijo vročekrvne Albance.

Dopisi.

Iz **Črnomlja**, 15. maja. (Izv. dop.) Uže drugi pot dolazil je v Črnomelj znani „Ljudski Glas“, ne da bi se bili nanj naročili, z

rodnjaki pri nas. Sè svojimi prenapetimi in nepremišljenimi zahtevami, sè svojim otročje-strastnim nasprotovanjem stavijo v nevarnost še to, kar smo si priborili in nekoliko tudi zadobili brez svoje zasluge. Verjeti jim hočem, da jih pri tem pogubnem početju ne vodijo kaki slabi nameni, drugače bi jih kar naravnost imenoval izdajice svojega naroda. Tako pa jih prosim in rotim, naj se že skoraj, dokler ni še prepozno, iztreznijo ter opusté to nesrečno politikovanje, katero se njim zdi silno rodoljubno, nam pa pogubonosno. Res, lahko bi jih pustili, naj si glave razdrobé ob trdo steno, v katero butajo, ali bati se je, da bode za njih grehe pokoriti se narodu. Bati se je, da se nam poreče: Glejte, taki so ti Slovenci, kaj se more pametnega početi z njimi? Ti ljudje hočejo biti narod? To so otroci, ki se igrajo „narod“. In kaj naj reče njih najboljši prijatelj, srédnik njih in zagovornik? Da ne mislimo vsi tako? Da velika večina narodova zameta to nespa-metno ravnanje? Ali zakaj pa ta večina ne povzdigne svojega glasú ter jih odločno za-

dopisom (!) iz Črnomlja. V predzadnjem dopisu meče kamenje in blato na narodno našo čitalnico zaradi tega, ker vé gosp. urednik „Ljudskega Glasu“, da se čitalnica naša ni hotela naročiti na njegov list. Pa kaj še pravi, da je baš to čitalnico ustanovil gosp. Subadobnik — to je neresnica! Ni potreba zagovarjati črnomeljske čitalnice proti izjavam „Ljudskega Glasu“, a vendar moramo naglašati, da namen čitalnice ni političen. V svojem minolemu delovanju je naša čitalnica bila gotovo med prvimi. Koliko slovenskih iger spravili smo na oder, koliko krasnih prizorov, celo „Tičnika“ smo predstavljali; da smo pa tudi petje gojili, bodi v dokaz, da smo odlomke iz različnih oper na oder spravili, recimo iz „Undine“, „Tita“, iz „Jamske Ivanke“, „Sonambule“ itd. In tiste večje narodne slavnosti, kdo jih je aranžiral? Mar ne naša čitalnica, kakor: slavnost sv. Cirila in Metoda, slavnost o 25letnici vladanja presvetlega cesarja, o poroki prestolonaslednika Rudolfa itd. Ne bomo naštevati vsakoletnih običajnih veselice na Vodnikov in Preširnov spomin, predpustnih zabav, katerih, se vé, ne obešamo na veliki zvonec po časnih, najmanj pa v „Ljudskem Glasu“, ker njegove tendence so nam znane in vsaj v Beli Krajini nikomur ne ugajajo. Edini vzrok, da je „Ljudski Glas“ zoper čitalnico pisal, je ta, ker se nismo na ta škodljivi listič naročili. Lepa uredniška poštenost! Ako se ne naročiš — pa te bom. Le tako naprej! Čast, komur čast gré! Tudi hvali „Ljudski Glas“ v predzadnjem listu g. župana Fr. Šušteršiča, med tem ko vihti svoj cepec nad čitalnico. To je pa res sama „suha blodnja“. Z eno roko ga gladi in boža, z drugo pa po njem udriha, kajti g. Šušteršič je tudi predsednik naše čitalnice, za katero je kot vrli domačin po vsem vnet. Da hvali tudi g. L. — a kot Kočevarja, ima tudi svoj pomen. Strmite! Gosp. L., v Ljubljani bivši, prišel je slučajno s pisarji „Ljud. Glasu“ skupaj in je rekel, da bi se naročil. Naš je — naročnik — častimo ga, in res: zapeli so mu slavo, na katero pa g. L. kot razumen mož ne daje veliko, ker ga bolj poznamo, kakor omenjeni pisarji.

In z 12. maja številko „Lj. Glasu“ smo zopet dobili. Zopet boža gosp. župana, gosp. Skubeca in gosp. Jeršinovica. Ali ne vem, ako se bode dal kateri teh poštenih gospodov zapeljati sladkim besedam „Lj. Gl.“ Naročil se tako ne bode nihče na ta list. Na konci dopisa pa ima zopet debelo neresnico, „da kopljejo in kopljejo vodnjak, a niti kapljice se ne prikaže.“ Več sto sodov vode so morali izveči, da je bilo možno vodnjak očistiti, in čez noč je vode toliko doteklo, da je bilo tedaj drugi dan 6 do 7 metrov. Kje je resnica? — To je doslednost in poštenje „Lj. Gl.“ Gosp. Schmock, Črnomelj pridite pogledat, saj Vas ne bomo s „ketnami“, kakor se je vam enkrat zgodilo!

To za danes! Sicer sploh „Ljud. Glasu“

vrne? Kdor molčí, ko je treba govoriti, udeleži se sam tujega greha. To je tudi mene nagnilo, da sem se oglasil iz svojega mirnega zatišja, ne kakor bi si domišljal, da bode kaj koristila moja beseda, a storiti sem hotel svojo dolžnost, dolžnost vsakega poštenega in treznega rodoljuba. Moja beseda torej je: ta: Pustimo že skoraj tisto nesrečno politiko, ki nas smeši pred svetom, ki nam odvrča naše prijatelje ter jih ovira v njih prizadevah za nas. Ne dosežajmo, česar ne moremo doseči; ne zahtevajmo, kar se nam ne bode nikdar dalo, kar se nam dati ne more. Glejmo, da pametno rabimo, kar smo si priborili, kar se nam je dalo. Skrbimo, da nam v naših narodnih prizadevah ne izginejo tla pod nogami; da se nam ljudstvo ne naveliča neplodnega narodnega politikovanja ter tako izneveri narodni ideji. Njegovi narodni zavesti, njegovemu rodoljubju in s tem vsemu našemu narodnemu življenju dajmo krepko, stanovitno podstavo s tem, da skrbimo ne samo za njegovo duševno nego tudi materijalno blaginjo njegovo.

Jos. Stritar.

ne bomo odgovarjali, ker puliti se s takimi častnimi uredniki se nam studi. Slabo bi se nam godilo, ako bi bili vsi slovenski uredniki taki, da bi nas blatili iz tega vzroka, ker se na njih liste nismo naročili. x.

Domače stvari.

— (Velikodušno darilo.) Za loterijo „Narodnega doma“ v Ljubljani daroval je gosp. grof Harrach zaboj dragocenega steklenega blaga. Velikodušnemu podporniku naših prizadevanj je itak uže gotova trajna hvaležnost slovenskega naroda!

— (Vojaške vaje), k katerim so bili pozvani rezervisti l. 1875, 1877 in 1879, in ki so trajale 13 dni, bile so včeraj končane in rezervisti odpuščeni domov.

— (Prostovoljni policaj.) Včeraj zvečer prijel je pekovski pomočnik Lovre Mihelič pred kazinskim poslopjem ravno od vojakov odpuščenega rezervista Janeza Šoberla — češ, da je nekoč Prosen, ki je brata fajmoštra okradel. Šoberl je zatrjeval, da ni oni človek, a Mihelič rabil je silo in Šoberla vrgel na tla ter mu raztrgal pri tem suknjo. Policaji so potem oba prijeli. Šoberl je bil odpuščen, Mihelič pa bode za prostovoljno izvrševanje policijskih poslov kaznovan.

— (Kranjska hranilnica.) V četrtek dné 29. maja je v navadnih urah v hranilnični zastavnici dražba vseh ónih predmetov, ki so bili meseca marcija l. 1883. zastavljeni, a do sedaj še ne prepisani ali rešeni.

— (Program) vojaški godbi, ki bode jutri 18. maja igrala v „Zvezdi“: 1.) Potnica. 2.) Ouvertura k Mendelssohnovi „Ruy Blas“. 3.) Ed. Straussov valček: „Kjer stanuje radost in veselje“. 4.) Potpourri iz Gounodove opere „Faust“. 5.) „Pappacoda“, francoski valček iz Iv. Straussove opere „Jedna noč v Benetkah“. 6.) Straussova hitra polka: „Čez polje in travnik“.

— (Tatvine.) V žganjariji pri Justinu vkradel je žganjar svojemu tovarišu britvo. — Pri „Slonu“ bila je iz sobe gostilničarjevega hlapca vkradena natakarku črna listnica z 20 goldinarji.

— (Romarjev) z Dolenjskega, posebno iz metliškega okraja, šlo je včeraj jako mnogo zkozi Ljubljano na božjo pot na sv. Lušarje, na Brezje in na Bled.

— (Najden) je bil včeraj na Hradeckijevem mostu zlat prstan s kamenjem.

— (Za lovce.) Dné 25. julija dopoludné ob 10. uri se v občinski pisarni v Škofji Loki dražbenim pótom oddaja lov v občini Železnike in podobčinah Škofja Loka, Dolenja Vas, Selce, Črešenjca, Hotavlje, Gorenja Vas z Dolenjo Dobravo in Lučno; dné 5. julija pa za občino Sv. Križ pri Trziču v tržiški občinski pisarni, in sicer za dóbo od meseca avgusta 1884. do konca julija 1889.

— (Vožnji red na Rudolfovi železnici) se z 20. majem nekoliko izpremeni. V Ljubljano bodo prihajali vsak dan po trije poštni vlaki in to: ob 5. uri zjutraj, ob 2. uri 56 minut popoldne in ob 10. uri zvečer. Mešani vlak, ki vozi samo med Lescami in Ljubljano, prihajal bode v Ljubljano ob 9. uri 30 min. dopoludne. — Iz Ljubljane bodo odhajali poštni vlaki: ob 12. uri 15 m. po noči, ob 7. uri zjutraj in ob 11. uri 40 m. dopoludne. Mešani vlak bode odhajal ob 7. uri zvečer.

— (Občinske volitve v ljubljanskem okraju.) V Račni zvolili so posestnika Josipa Tomšiča za župana, posestnike Fr. Košaka, Ivana Stareta in Martina Zajca pa za občinske svetovalce. — V občini Slivnica so zvolili posestnika Kastelica iz Zagradca za župana in posestnike Fr. Bavdeka, Ivana Javornika in Ant. Ahlina za občinske svetovalce.

— („Lajnar pa lajna prelepo . . .“) pravi narodna pesem. Tem lepim verzom pa se je lajnar Tone Dovgan po polnem izneveril. 15. t. m. je „igral“ v gostilni Jurija Klančarja v Gorenjem Logatcu na vse pretrge; tako je bil zaverovan v svojo umetnost, da — ko je prišla ura, ob kateri je moral gostilničar zapreti krčmo, lajnar ni hotel jenjati; v jedno mer je vrtil in mučil svoje lajne. Ker ga je gostilničar silil, da naj ide, razbil je razsrjeni Orfej stol, hlapcu Urbasu pa je založil górkó zaušnico in strgal klobuk. Ni ostalo družega, kot poklicati žandarje, ki so hudega lajnarja prijeli in z njegovim instrumentom vred tirali pod ključ.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 17. maja. Vlada naznanja predlog o podržavljenji Plzen-priesenske železnice. Ministerski predsednik prosi predsednika, da naj v jedni prihodnjih sej razpiše volitve za delegacije. Sprejel se je na to zakon o dokladi k kranjskemu zemljišno-odveznemu fondu v drugem in tretjem čitanji. Potem se je nadaljevala generalna debata o obrtniškem redu.

Dunaj, 17. maja. Še le ob jedni uri po noči se je posrečilo vkrotiti ogenj mestnega gledališča. Zadnji del odra je tedaj še gorel in še le v teku noči so ga pogasili. V parterju in mezzaninu poslopja se nahajajoče prodajalnice, garderoba, pisarne in privatna stanovanja so ostala nepoškodovana, ker jih ognjepaž in železne duri ločijo od pravega gledališkega prostora. Notranje gledališče je razvalina; le fačada še stoji po konci. Železna kurtina je dve uri branila plamenu na oder; tu je začelo stoprav goreti, ko se je podrla streha in je kurtina padla skup. Konstatovano se je, da je iz gledališča 17 minut pozneje bil naznanjen ogenj, kakor ga je naznanil čuvaj na stolpu sv. Štefana. Uže pred 4. popoldne se je opazeval smod. O postanku ognja se sodi različno; najbolj je razširjeno mnenje, da je pričelo goreti v slikarski dvorani pod streho. Razen požarne brambe mesta dunajskega in predmestij sodelovalo je skoraj vse prosto policijsko osebje, 1000 mož vojakov in del takozvane „Justizwache“. Pet oseb je ranjenih; prostovoljno rešilno društvo jim je preskrbelo prvo pomoč. 20 do 25 oseb je postalo nezavestnih. Gledališče je zavarovano pri francosko-ogerskem društvu za štiristotisoč goldinarjev. Čuje se, da ga ne bodo več z nova zidali.

Dunaj, 17. maja. Policijsko izpraševanje gledališčinega osebja je skorej neovrgljivo dokazalo, da je kaznjiva lahkomišljenost tesarja, ki je delal v prostorih nad svetilnikom, provzročila požar. Ministerski predsednik je dopoludne ogledal notranje prostore pogorišča.

Dunaj, 16. maja. Včeraj popoldne ob 5. uri je nastal ogenj v slikarskem atelieru mestnega gledališča (Stadttheater). Ogenj se je naglo razširil po prostorih za gledalce in prijel se ostrejša, čeravno so se dunajske in bližnje požarne brambe trudile na vso moč, zadušiti požar. Ob polu 6. uri je pala streha skupaj in podrla svetilnike, jedno uro pozneje pa kurtina, katero so bili zjutraj po preskušnji spustili doli. Na to je začel tudi oder goreti. Veter je gnal plamen proti Schellingovi ulici in sosednje hiše spravil v veliko nevarnost. Ob polu 10. uri se je streha onega dela, ki stoji v Schellingovih ulicah, zrušila z medzidjem vred. Ob 10. uri je ogenj na vseh krajih jel ponehavati; oder se je videl z ulice; sosednje hiše niso bile več v nevarnosti. Cesarju so koj po nastanku požara vsako četrto ure poročali o ognji. Na pogorišče so prišli nadvojvode Albreht, Viljem in Evgen, ministerski predsednik Taaffe z ministri Bylandt in Pino, policijski predsednik itd. Štiri osebe so ranjene, mnogo gasilcev in stražnikov je postalo vsled silnega truda nezavestnih. Ogromna množica ljudstva je silila na pogorišče.

Budimpešta, 16. maja. Cesar bode 20. t. m. državni zbor zaključil s slovesnim prestolnim govorom.

Budimpešta, 16. maja. Naučni minister je izjavil, da je profesorski zbor na politehniku profesorja Dobrzanskega za sedaj poslal na dvamesečni odpust.

London, 16. maja. (Spodnja zbornica.) Fitzmaurice je izjavil, da je Angleška sprejela italijansko povabilo, da se skliče konferenca, ki bi pretresavala vprašanja o izvršitvi inozemskih sodnijskih odlokov na podlagi sklepov društva za reformo kodificiranja mednarodnega prava. Binkoštné počitnice trajajo od 27. maja do 5. junija.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 17. maja.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.50
» » » » srebren	81.10
Zlata renta	101.65
5% avstr. renta	95.95
Delnice narodne banke	855.—
Kreditne delnice	317.20
London 10 lir sterling	121.90
20 frankovec	9.67
Cekini c. kr.	5.73
100 drž. mark	59.65

Uradni glasnik

z dne 17. maja.

Razpisane ustanove: Za drugo polovico šolskega leta 1883/84 a) Gollmajerjeva dijaška stipendija v znesku 108 gold. 40 kr. Pravo do podelitve ima škofjski ordinarijat; b) Matije Sluge dijaška stipendija v znesku 62 gold. 14 kr. Prošnje do 10. junija gimnaz. vodstvu.

Eks. javne dražbe: V Krškem posestvo Ant. Koritnika iz Leskovca (1280 gold.) dne 11. jun. — V Ljubljani zemljišče Ant. Mikliča iz Male Mlačne dne 24. maja (3. narok); zemljišče Fr. Stehovo iz Male Račine dne 24. maja (3. narok); zemljišče Mat. Tancikovo iz Gor. Iga dne 28. maja (2. narok); posestvo Andr. Gradišarja iz Škrlja (1500 gl.) dne 31. maja (3. narok). — V Kranji posestvo Jan. Hočevarja iz Spod. Bernika (3850 gold.) dne 30. maja.

Tuji.

Dne 15. maja.

Pri Maliči: Oesterreicher, trgovec, iz Monakova. — Engel, Schafraneg, Kralowsky, Ilič, Kollermann, Grog, potovalci, z Dunaja.

Pri Slonu: Rath, potovalec, iz Maribora. — Križaj, župnik, z Notranjske. — Zeiler, turnski urar, iz Ilga.

Pri Bavarskem dvoru: Schöffmann iz Trsta.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
16. maja	7. zjutraj	740.94	+13.0	svzh. sl.	js.	0.00
	2. pop.	738.80	+21.0	»	p. js.	
	9. zvečer	738.68	+14.6	»	js.	

Restavracija na novem strelišči pod Rožnikom.

Zahvaljevaje se čestitim gostom za dosednji prijazni obisk, usojam se naznaniti, da je odslej otvoren na novo opravljeni vrt na strelišči, od koder je krasen razgled na ljubljansko mesto in okolico in da se dobé odslej tudi celi dan

mrzla in gorka jedila, posebno izvrstne pohane piške, dobra kava, Auerjevo mareno pivo, prava bizeljska in ljutomerska vina, pa izvrstni teran.

Postrežba je točna in bode gotovo povoljna sl. gostom, katere vabim k mnogobrojnemu obisku svoje restavracije.

M. Gerčar,

gostilničar.

(46)

A. Mayer-jeva

trgovina

piva v steklenicah

▼ Ljubljani

priloga

carsko in izvožno mareno pivo

v zabojčkih po 25 ali 50 steklenic.

Odgovorni urednik prof. Fr. Šuklje.

Umri so:

Dne 16. maja. Josip Pavlin, frizér, 43 l. Pred Prulami št. 27, organ. srčna hiba. — Fran Baltezar, sin pekarskega pomočnika, 7 l., Poljanska cesta št. 18, škrofuloznost.

Srečke

z dne 14. maja.

Praga: 12 53 44 54 48.

Ig. pl. Kleinmayr-jevi in Fed. Bambergovi

knjigarni se vedno dobivajo:

Josipa Jurčiča

Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** — Cena 1 gl., eleg. vezan 1 gold. 50 kr.

II. » **Pripovedni spisi.** — Cena 70 kr., eleg. vezan 1 gold. 20 kr.

Po pošti velja vsak zvezek 10 kr. več.

Račune, nakladne liste, kuverte, vizitke, sploh vsakovrstne

tiskovine

izgotovlja v mičnej izvršbi in po nizkih cenah

tiskarna

Kleinmayr & Bamberg
v Ljubljani.

J. pl. Trnkóczy, lekar pri „pri zlatem samorogu“ priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijacejske kapljice za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, kró v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. — 1 Sklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl. **Svarilo!** Opozorjamo, da se tiste istinite Marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotóva na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-ju. Razpošilja se le jeden tucat.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

ej odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križu ter živoh, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samc „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

(6) 12—12

Gospodu pl. Trnkóczy-ju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinske bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čimdalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je óudovit uspeh, da so se po kratkej rabi oprostili muónih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezní priporočam. Vašej blagorodnosti pa izrekam najprisrónejšo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmariji pri Celji.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašel, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno

olje

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 steklenica 60 kr.

Salicilna ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih; udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v skatuljah à 21 kr. jeden zavoj s 6. skatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naróčila iz dežele izvrše se tekoj v lekarni pri „Samorogu“

Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Tiskata in zalágata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.